

ENSENYAMENT 21: EL SUÏCIDI (1AAM/4EE)

Llegim i parlem:

Demandar ajuda és un acte de valentia. Una de les mesures de prevenció és parlar obertament sobre suïcidi i informar els joves d'on poden trobar ajuda. Comencem per aquí:

social.cat

El diari digital de l'acció social a Catalunya

Portada / Notícies / Infància i joventut, Família, Salut, Acció social

El suïcidi és la primera causa de mort prematura entre els joves a Catalunya

La Federació Salut Mental Catalunya engega una campanya de prevenció de la mort per suïcidi coincidint amb el Dia Mundial

Infància i joventut Família Salut Acció social Catalunya

Dimarts, 10 de setembre de 2019 | 13:15 h

La notícia és greu i molt trista, però no en parlem mai o no gaire de tot plegat. Per això és un tema tabú, perquè fem com si no existís. Però diuen els experts que l'eix central de la prevenció del suïcidi és l'escolta i el diàleg.

Què podem fer nosaltres?

- 1- No hem de tenir por d'expressar les nostres emocions.
- 2- Prevenir la violència i l'assetjament.
- 3- Respectar les diferències: identitat sexual, diversitat funcional, cultures, etc.
- 4- Aprendre a estimar-nos com som i el nostre cos.
- 5- Aprendre a tolerar frustracions i dolors emocionals.
- 6- Treballar les relacions entre iguals i amb el professorat.
- 7- Fer un bon ús del mòbil i de les xarxes socials.
- 8- Realitzar activitats creatives, esport, música, teatre...

Font: Consell Nacional de la Joventut de Catalunya

No es tracta de culpabilitzar a ningú, però tots podem prendre consciència de com fer bé les coses: tot es resumeix en respectar les persones i un mateix, en escoltar i ajudar si ens necessiten. En ser valents i demanar ajuda.

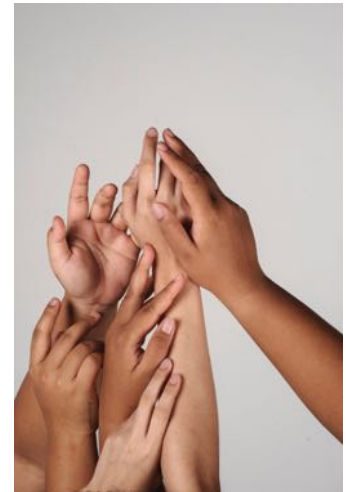

Preguntes guia per al diàleg socràtic:

Parleu lliurement...

Alguns factors de risc:

- Depressió i altres trastorns psiquiàtrics
- Addicció a l'alcohol i/o les drogues
- Accés als mitjans letals
- Maltractament, abús sexual
- Assetjament escolar, ciberassetjament
- Aïllament, falta de suport social
- Formar part d'un col·lectiu discriminat com, per exemple, LGTBIQ+
- Trets de caràcter: impulsivitat, baixa autoestima, perfeccionisme, hipersensibilitat...

Altres factors:

- Dol, mort o malaltia greu d'un ésser estimat
- Separació amorosa
- Trencament d'una amistat important
- Conflicte a l'entorn proper
- Fracàs escolar
- Situació que ha sigut humiliant o de rebuig
- Pèrdua real o sentida de l'estatus econòmic i/o social
- Problemes amb la justícia

No hi ha avaluació d'aquesta sessió.

Recomanacions:

AJUDA

- Escoltar amb interès
- Reconèixer el patiment
- Afavorir l'expressió d'emocions
- Parlar obertament
- Expressar amor i voluntat d'ajudar
- Fer preguntes i parafrasejar
- Fer ressaltar les seves capacitats
- Fer-li veure altres solucions
- Encoratjar a buscar ajuda professional
- Agrair la confiança i felicitar la valentia de demanar ajuda

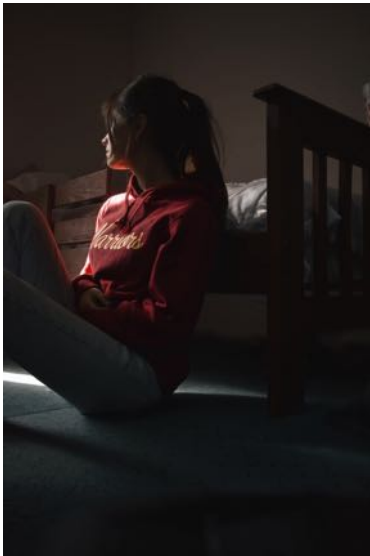

NO AJUDA

- Censurar
- Jutjar
- Minimitzar els seus problemes
- Posar-se nerviosa
- Fer discursos moralistes
- Donar receptes de felicitat i positivisme
- Treure-li protagonisme
- Fer comparacions
- Prometre coses que no es poden complir
- Fer-la sentir culpable

ENSENYAMENT 22: LA METAMORFOSI (1AAM/2SJD/4EE)

«Quan, un matí, Gregor Samsa va despertar-se després d'un somni intranquil, es va trobar al llit convertit en un insecte monstruós. Jeia damunt l'esquena —ara una closca rígida— i en alçar una mica el cap es va veure la panxa convexa i fosca, travessada per unes durícies arquejades, tan inflada que el cobrellit, a punt de caure a terra, amb prou feines s'aguantava. Les potes, molt nombroses, ridículament primes en comparació amb la grossor habitual de les seves cames, s'agitaven sense consistència davant els ulls de Samsa.

—Què m'ha passat?

Allò no era un somni. La seva habitació, una habitació humana ordinària, encara que una mica petita, es veia ben endreçada entre les quatre parets de sempre. [...] La mirada de Gregor es va dirigir cap a la finestra, i el mal temps —se sentia el repic de les gotes de pluja al marc de zinc de la finestra— el va posar molt melancòlic.»

Franz Kafka, *La metamorfosi*.

Aquest és el començament del famós relat *La metamorfosi* de Kafka. L'autor va demanar expressament que a la portada del seu relat no sortís mai cap escarabat o insecte. Només cal donar una ullada a les diverses edicions existents d'aquest llibre per adonar-se del poc cas que li han fet.

Però aquí li farem cas. Per què? Perquè encara que un insecte gegant sigui quelcom molt fastigós no es tracta d'un llibre sobre insectes.

Interpreteu-lo vosaltres:

Preguntes guia per al diàleg socràtic:

Respon, argumenta, posa un exemple i relaciona la resposta amb altres coneixements.

- **Què et transmet aquest inici del relat?**
- **Com l'interpretes?**
- **Què vol dir «metamorfosi»?**
- **Es pot aplicar aquest terme («metamorfosi») en nosaltres? En quin sentit?**
- **Creus que Samsa s'ha convertit realment en un insecte? Per què?**
- **Et sents incomprès alguna vegada?**
- **De vegades, tractem les persones com a insectes?**
- **Té raó Samsa de sentir-se com un insecte? Ho és?**
- **Ens agraden els canvis?**
- **Com ens sentim quan es produeix un canvi que no desitgem?**
- **De vegades no ens reconeixem?**
- **Som un cos o som dins d'un cos?**
- **Amb quins animals t'identifiques? Per què?**
- **El teu animal és un animal social o solitari?**
- **Per què ens fan por els escarabats?**
- **Quins altres animals ens fan por?**
- **Algun animal us ha fet mai alguna cosa dolenta?**
- **La por cap a un escarabat és racional o emocional?**
- **Sabies que la nostra por als insectes podria ser una herència dels nostres avantpassats animals de fa milions d'anys?**
- **Quines coses fem que són perilloses però, en canvi, no ens fan gens de por?**

RÚBRICA AVALUACIÓ ÀREA : PARTICIPACIÓ I REFLEXIÓ

CULTURA I VALORS ÈTICS

Dia:	
Trimestre:	
Grup:	

	COMUNICACIÓ ORAL/PARTICIPACIÓ	ARGUMENTACIÓ	EXEMPLES	RELACIÓ	
	5 punts	3 punts	1 punt	1 punt	
	Expressa les seves idees clarament i es fa entendre. S'esforça perquè la comunicació arribi a tota la classe.	Els arguments que utilitza són coherents i raonables. La seva tesi està ben fonamentada.	Posa exemples coherents amb allò que s'està defensant.	Relaciona coherentment el seu discurs (o d'algú altre) amb continguts donats a classe i/o temes socials, polítics, històrics i/o culturals.	TOTAL
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					

ENSENYAMENT 23: LA METAMORFOSI (SEGONA PART)
(1AAM/2SJD/4EE)

ACTIVITAT EN GRUPS:

Escriviu un relat inspirat en *La metamorfosi* de Kafka.

Formeu grups de 5 persones.

- 1) Escolliu l'animal en què us convertireu.
- 2) Conservareu la vostra consciència, encara que els vostres impulsos seran els propis de l'animal escollit.
- 3) Imagineu totes les conseqüències que tindrà aquesta metamorfosi a la vostra vida quotidiana.
- 4) Inventat situacions, diàlegs... i feu una narració dels fets i de com us sentiu. No és cosa fàcil. Utilitzeu la imaginació!!
- 5) A la pròxima sessió, un o diversos portaveus hauran de llegir el vostre relat a la resta de companys i companyes.

Avaluarem l'originalitat, la cohesió, el carisma dels personatges, la teatralitat expositiva, la complexitat de la narració, la descripció de les emocions...

**ENSENYAMENT 24: A METAMORFOSAR-SE!
(1AAM/2SJD/4EE)**

Avui toca llegir i comentar els relats que heu escrit:

Grup 1:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

Grup 2:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

Grup 3:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

Grup 4:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

Grup 5:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

Grup 6:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

Grup 7:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

Grup 8:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

Grup 9:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

Grup 10:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

Grup 11:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

Grup 12:		
REALITZACIÓ i mínims: treball, aprofitament del temps...	4	
CONTINGUT: elements simbòlics, personatges, cohesió...	2	
ORIGINALITAT: aspectes innovadors, emotiu, divertit, qualitat global...	2	
COMUNICACIÓ/LECTURA: bona lectura dels membres del grup i escolta activa sense interrupcions, burles, sorolls...	2	
NOTES FINALS		

ENSENYAMENT 25: LA GRASSOFÒBIA (I QUALSEVOL FÒBIA I DISCRIMINACIÓ ENVERS LES PERSONES) (1AAM/4EE)

Llegiu (és una mica llarg, però val la pena sentir aquest dur testimoni i reflexionar-hi). L'entrevista es va publicar a La Vanguardia el 19 d'agost de 2022:

Mara Jiménez, artista pluridisciplinària i activista contra la grassofòbia.

Del rebuig a l'acceptació. Actualment, la Mara és la protagonista de *Gordas* (Teatro Luchana) i del musical *Like* (Teatro Alfil) i té un compte d'Instagram, @croquetamente, en què parla d'autoestima i grassofòbia. La revista Forbes l'ha inclòs en la llista de les cent millors *influencers* espanyoles. [...] «Anar a l'escola i després a l'institut va ser un suplici, i vaig desenvolupar un trastorn de la conducta alimentària. Em mirava al mirall, em pessigava la panxa amb ira i m'insultava». **Ningú no hauria de passar per això, donem suport a la diversitat.**

Què suposa estar grassa en aquesta societat?

Tenir un dit acusador constantment apuntant-te i ser discriminada per la teva corporalitat, sentir vergonya i infelicitat.

Què ha hagut de patir?

Des que em vaig desenvolupar amb 9 anys he tingut un cos gras, llavors van començar els insults i les burles. La gent t'humilia i et mira jutjant-te. Sentia que no era mai suficient.

Font: vanitatis.elconfidencial.com

Va patir *bullying*?

Sí, a l'institut era terrible, mugien quan entrava a classe i quan responia al professor, sempre algú deia: "Tu calla, vaca burra", i els professors no deien res. El pitjor era el fàstic que et fan sentir cap a tu mateixa. Em deien "vaca", "balena", "foca"..., animals que avui em semblen adorables. I els professionals de la salut, l'esport o la bellesa també poden ser molt cruels.

De debò?

Després d'explicar-li a un entrenador que patia trastorn de la conducta alimentària, em va etzibar davant de tothom que si no em feia vergonya pesar 80 quilos amb 20 anys.

Un imbècil. N'hi ha molts?

Fins i tot el meu pediatre feia comentaris feridors sobre el meu aspecte.

[...]

Es va plantejar el suïcidi?

Entre els 16 i els 19 anys, diverses vegades. Una ho vaig intentar. Va ser una època molt fosca, tenia una parella que em maltractava psicològicament. Sentia que no hi havia un lloc per a mi en aquest món, que jo no seria mai suficient.

[...]

Els estàndards de bellesa i el seu negoci fan molt mal.

La diversitat és el normal. Perseguir un ideal de bellesa inabastable genera una insatisfacció i infelicitat que costa molt de superar. Encara avui, després de molt treball personal, de vegades em sorprendc atrapada de nou en el complex d'inferioritat.

Pur dolor.

He plorat moltíssim davant del mirall. Quan em veia, m'autolesionava la panxa. M'odiava. Es un infern viure així.

[...]

Com va aprendre a estimar-se?

[...] I vaig començar a anar a teràpia i a repetir-me una frase.

Quina frase?

"Hi ha d'haver una vida per a tu".

[...]

Vostè comparteix la seva experiència.

Hi ha molta més gent de la que s'imagina amb problemes d'autoestima, i jo procuro explicar-los que la nostra vàlua personal és un tresor que conté la nostra essència, i això no pot estar en mans dels altres. Ajudar altres persones que no pateixin el que jo vaig patir és també un repte motivador.

Va ser feliç en algun moment?

Jo vaig ser una nena superfeliç que va aprendre a odiar-se; però igual que s'aprèn es desaprèn, encara que costi moltíssim. Avui puc assegurar que es pot ser feliç en un cos gras.

I ser bonica i bonic.

Ara visc una lluna de mel amb el meu cos, em miro al mirall i em veig fenomenal.

IMA SANCHÍS

Preguntes guia per al diàleg socràtic:

Respon, argumenta, posa un exemple i relaciona la resposta amb altres coneixements.

- **Creieu que si els companys que es burlaven de la Mara haguessin estat conscient del mal que li feien, ho haurien fet de totes maneres?**
- **Quin paper tenen els adults en els problemes de la Mara? Són també uns ignorants?**
- **Què haurien de fer els professors davant dels insults?**
- **Ens agrada fer sentir malament a la gent per fer gràcia?**
- **L'humor, quan fa mal d'aquesta manera, s'ha de tolerar?**
- **La burla és violència?**
- **Som a temps per ser més amorosos els uns amb els altres?**
- **Ser diferent és un delictes?**
- **Tenim dret a menysprear a les persones que no són com nosaltres?**
- **Creure's millor que algú et fa moralment bona persona?**
- **Podem aprendre dels errors dels altres?**
- **Podem posar fi a tot això o preferim riure'ns de la diferència encara que això comporti seqüeles veritablement greus per als ofesos?**
- **Què creus que pensarien els companys de la Mara si avui llegissin l'entrevista?**
- **Creus que algú hauria de demanar-li perdó?**
- **Qui té el poder per canviar les coses i fer el món una mica millor?**

Dia:	
Trimestre:	
Grup:	

	COMUNICACIÓ ORAL/PARTICIPACIÓ	ARGUMENTACIÓ	EXEMPLES	RELACIÓ	
	5 punts	3 punts	1 punt	1 punt	
	Expressa les seves idees clarament i es fa entendre. S'esforça perquè la comunicació arribi a tota la classe.	Els arguments que utilitza són coherents i raonables. La seva tesi està ben fonamentada.	Posa exemples coherents amb allò que s'està defensant.	Relaciona coherentment el seu discurs (o d'algú altre) amb continguts donats a classe i/o temes socials, polítics, històrics i/o culturals.	TOTAL
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					

ENSENYAMENT 26: MASCLISME (1AAM/2SJD/4EE)

Mira aquest vídeo. **IMPORTANT: Aquest vídeo conté una agressió sexual i pot ferir sensibilitats. Si hi ha algú especialment sensible, pot sortir fora de l'aula.** El masclisme està tan arrelat a la nostra cultura que, de vegades, ni ens adonem. Des dels petits i "innocents" comentaris fins a l'obsenitat, moltes noies i dones pateixen un masclisme socialment massa generalitzat i normalitzat. Aquest vídeo és dur, però, què obvi ens sembla tot quan els papers canvien! En aquesta *distopia* es planteja què passaria en una societat on les dones es comportessin com els homes. **Analitzem** *La Majoria oprimida*, d'Eléonore Pourriat.

Preguntes guia per al diàleg socràtic:

Respon, argumenta, posa un exemple i relaciona la resposta amb altres coneixements.

- **Quines emocions has tingut en veure aquest vídeo?**
- **Què t'ha semblat el paper de les dones que hi apareixen?**
- **A quin públic va dirigit aquest curtmetratge: a homes o a dones? Per què ho penses?**
- **Has vist algun comportament que sempre has trobat inofensiu i ara en dubtes?**
- **Podeu enumerar els diferents actes masclistes que es visualitzen en aquest curt?**
- **Teniu algun comportament que heu reconegut i que volguéssiu treballar i canviar?**
- **Quins productes que consumeix avui dia, des de música a videojocs, promou el masclisme?**
- **Quines actituds masclistes reconeixeu que succeeixin dins de l'institut?**
- **Com veus que les dones del vídeo responsabilitzin l'home de l'agressió que ha rebut?**
- **El final del vídeo, quan la dona del protagonista comença a caminar sola, què significa?**

Dia:	
Trimestre:	
Grup:	

	COMUNICACIÓ ORAL/PARTICIPACIÓ	ARGUMENTACIÓ	EXEMPLES	RELACIÓ	
	5 punts	3 punts	1 punt	1 punt	
	Expressa les seves idees clarament i es fa entendre. S'esforça perquè la comunicació arribi a tota la classe.	Els arguments que utilitza són coherents i raonables. La seva tesi està ben fonamentada.	Posa exemples coherents amb allò que s'està defensant.	Relaciona coherentment el seu discurs (o d'algu altre) amb continguts donats a classe i/o temes socials, polítics, històrics i/o culturals.	TOTAL
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					

ENSENYAMENT 27: DILEMES ÈTICS: DECIDEIX! (1AAM/4EE)

La raó i, de tant en tant, l'emoció entren a debat davant dels problemes ètics. Però quins criteris utilitzem per escollir una opció o una altra? Em moc pels meus principis morals (no mentir, no matar, respectar...), o bé calculo les conseqüències (salvar el més gran nombre de persones, fer feliç algú, tenir salut en el futur...)?

Mirem uns quants:

Llegiu i comenteu:

DILEMA 1

El cuirassat Esperit del Nord ha rebut l'impacte d'un torpede en plena sala de màquines i comença a enfonsar-se.

—Abandonin el vaixell!

—crida el capità Pedrer.

Però són molt pocs els bots que han quedat intactes. Un d'ells, carregat de gom a gom, aconsegueix amb prou feines allunyar-se del vaixell abans que aquest s'enfonsi del tot. A proa va el capità Pedrer.

Naufraji, William Turner (1805). Font. arthive.com

Les grises i gèlides aigües de l'Atlàntic que envolten el pot desborden de veus que demanen

desesperades que se les salvi. Però, davant la crua certesa que el petit pot corre el risc de bolcar, posant en perill la vida dels que ja són a bord, **caldria recollir més mariners per salvar-los?**

DILEMA 2

Acabes de comprar per Internet un nou ordinador en una botiga virtual força matussera i, en rebre el producte, t'adones que a la factura diu «pagat», tot i que en realitat encara no has efectuat cap pagament. En el seu moment, vas seleccionar l'opció «enviar els diners per correu», però després se't va oblidar de fer l'enviament. **Què penses fer? Confiar que no se n'adonin i no dir ni piu... trucar-los immediatament per avisar-los que els faràs una transferència?**

DILEMA 3

Pobreta Berta. Últimament, el seu xicot passa molt més temps amb la Foix que amb ella.

—¿Hi ha alguna cosa entre vosaltres?
—li pregunta, no tant perquè tingui un temor fundat com per recordar-li que ella també existeix.

Però resulta que sí que hi ha alguna cosa entre en Joan i la Foix. Encara que, la veritat, tampoc no es pot dir que la cosa vagi molt de debò. La Foix està casada, i pel que fa a en Joan, sent que té un compromís amb la Berta, que fa poc ha passat per una mala ratxa. No vol disgustar-la, però tampoc no li fa gràcia haver de dir-li una mentida. Prem les dents i, de sobte, ve a la ment una sentència de Nietzsche: «La mentida és necessària per a la vida», un aspecte més del «caràcter terrible i problemàtic de l'existència»; en vista d'això, va i diu:

— És clar que no —i, tot seguit, li fa un

llarg petó.

La Berta ha recobrat l'ànim i se sent molt millor. Al cap i a la fi, d'aquí a uns mesos, en Joan i la Foix ja s'hauran atipat l'un de l'altre i tot l'assumpte haurà quedat oblidat.
Va fer bé en Joan?

DILEMA 4

En Samy té un company de pis a qui li entusiasmen els trastos cars, per exemple, aquests torradors que marquen a les torrades una icona amb el temps que farà, o les fonts d'energia solar per a l'estany del jardí. Però la torradora ja no surt de l'armari, perquè té el mal costum de cremar sempre la part del centre i deixar la resta sense fer; i pel que fa a la

Font: libertaddigital.com

Font: amazon.es

font, al segon dia es va embussar i va anar a parar al fons de l'estany. Un bon dia, sense que ningú ho hagi sol·licitat, es cola per la bústia de la porta el catàleg d'una botiga de venda per correu, molt elegant i força cara, amb una etiqueta, on figura el nom del seu company de pis, imprès per ordinador.

Què ha de fer en Samy, desfer-se discretament del catàleg perquè no els tornin a enganyar, o donar-li-ho al seu company quan torni i esperar a veure com tornen a ficar la pota?

Font dels dilemes: Martin Cohen, *101 dilemas éticos*.

RÚBRICA AVALUACIÓ ÀREA : PARTICIPACIÓ I REFLEXIÓ

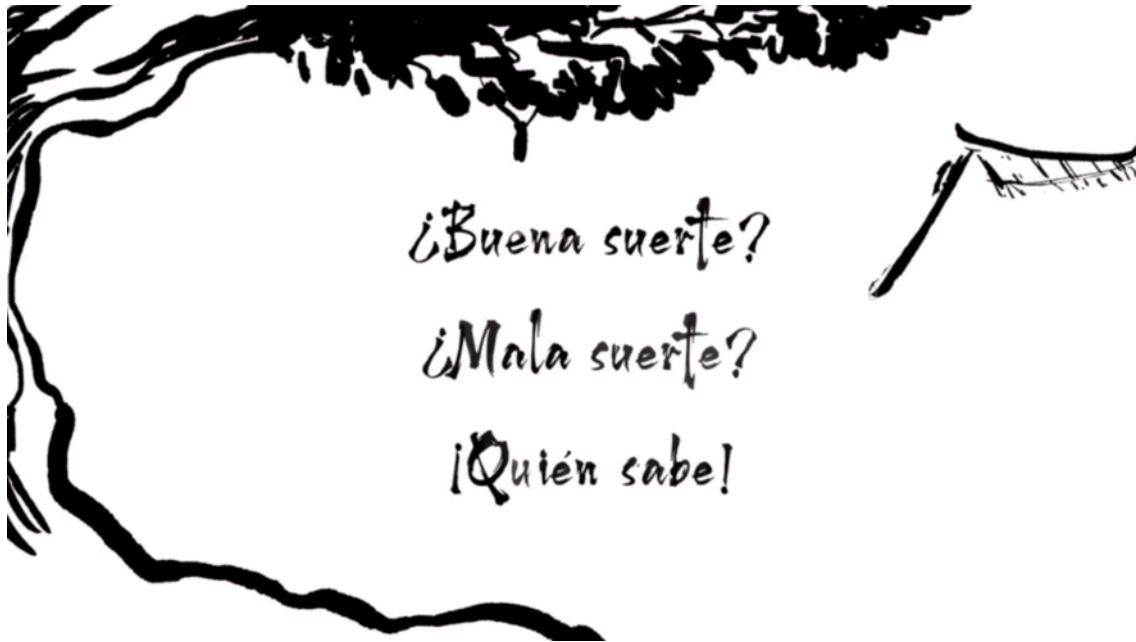
CULTURA I VALORS ÈTICS

Dia:	
Trimestre:	
Grup:	

	COMUNICACIÓ ORAL/PARTICIPACIÓ	ARGUMENTACIÓ	EXEMPLES	RELACIÓ	
	5 punts	3 punts	1 punt	1 punt	
	Expressa les seves idees clarament i es fa entendre. S'esforça perquè la comunicació arribi a tota la classe.	Els arguments que utilitza són coherents i raonables. La seva tesi està ben fonamentada.	Posa exemples coherents amb allò que s'està defensant.	Relaciona coherentment el seu discurs (o d'algú altre) amb continguts donats a classe i/o temes socials, polítics, històrics i/o culturals.	TOTAL
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					

ENSENYAMENT 28: TINC MALA SORT! (1AAM/4EE)

Mira i escolta aquest conte:

El pas del temps dona sentit a les coses que ens passen. Moltes persones creuen, de manera irracional, que *l'univers* té alguna cosa en contra elles. Però, en realitat, mai sabem si les coses que ens passen són per a bé o per a mal. No parlem de tragèdies que són dolentes en si mateixes, sinó dels problemes del dia a dia. És possible que un mateix fet sigui per a algú una cosa positiva i per una altra persona un fet catastròfic.

Escolta aquesta cançó:

La cantant Bonnie Tyler es va sotmetre a una operació de nòduls que li va deixar la veu trencada. Pensava que era la fi de la seva carrera, però, finalment, va ser la clau del seu èxit.

Para atenció:

Steve Jobs, fundador d'Apple, va fer aquest magistral discurs que recull gran part de l'aprenentatge que volem treballar avui. (En els subtítols hi ha moltes faltes d'ortografia...).

Preguntes guia per al diàleg socràtic:

Respon, argumenta, posa un exemple i relaciona la resposta amb altres coneixements.

- **Què t'han inspirat aquestes històries?**
- **T'ha agradat alguna especialment? Quina i per què?**
- **T'ha passat alguna vegada que la mala sort al final ha estat bona, o a l'inrevés?**
- **Estàs d'acord amb el sentit de les coses que ens passen es veuen amb el temps?**
- **Creus en la bona i mala sort o és qüestió de perspectiva?**
- **Podem aprendre de les males experiències?**
- **Si tot anés com la seda, si mai tinguéssim problemes i si ens donessin tot allò que volem, seria millor per a nosaltres?**
- **Què opines dels consells que dona Steve Jobs? Hem de seguir la nostra intuïció, o bé hauríem de ser més racionals?**
- **Quan sabrem si les coses han estat bona o mala sort?**
- **Dels problemes s'aprèn?**
- **Saps que és la resiliència? Cerca-ho!**
- **Steve Jobs és resilient?**
- **Bonnie Tyler és resilient?**
- **El fill del camperol del conte és resilient?**
- **Quines diferències veus entre el conte del camperol i la vida de Steve Jobs?**

Dia:	
Trimestre:	
Grup:	

	COMUNICACIÓ ORAL/PARTICIPACIÓ	ARGUMENTACIÓ	EXEMPLES	RELACIÓ	
	5 punts	3 punts	1 punt	1 punt	
	Expressa les seves idees clarament i es fa entendre. S'esforça perquè la comunicació arribi a tota la classe.	Els arguments que utilitza són coherents i raonables. La seva tesi està ben fonamentada.	Posa exemples coherents amb allò que s'està defensant.	Relaciona coherentment el seu discurs (o d'algun altre) amb continguts donats a classe i/o temes socials, polítics, històrics i/o culturals.	TOTAL
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					

ENSENYAMENT 29: TÉ VIRTUTS LA IGNORÀNCIA? (1AAM/3SEA)

Llegeix:

Hi ha una petita paradoxa a la filosofia de Sòcrates: per una banda, diu que la ignorància és la causa del mal. Per altra banda, Plató diu que l'oracle de Delfos va dir que Sòcrates era «el més savi dels homes». Però ell deia que només sabia que sabia res. A més, per arribar a saber, primer hem d'admetre que som ignorants...

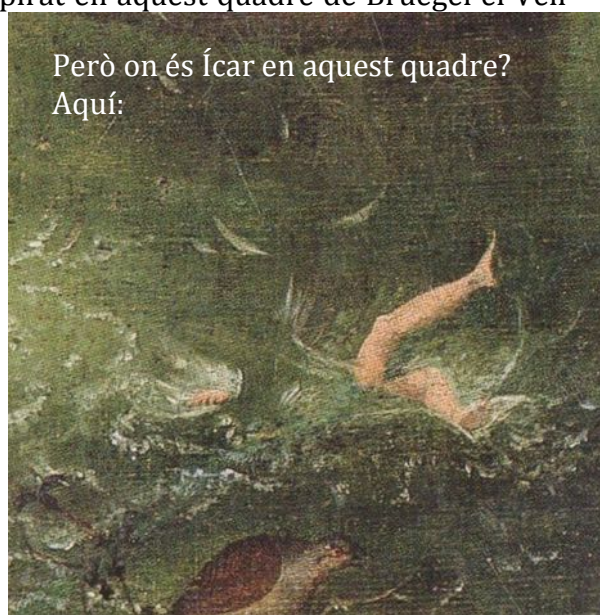
Font: fotent.wordpress.com

Què fàcil fan les coses els filòsofs!

Recita aquest poema de W. H. Auden inspirat en aquest quadre de Bruegel el Vell que representa Ícar caient del cel. Per fugir de la seva presó, el pare d'Ícar crea unes ales per volar i les enganxa a la seva esquena i a la del seu fill amb cera. Adverteix Ícar que no voli massa a prop del sol, ja que la calor li farà fondre la cera. Ícar no fa ni cas. Vola tan alt que finalment perd les ales i cau al mar.

*«El sol brillava
com calia sobre les cames blanques que
desapareixien a l'aigua
verda; i el vaixell fràgil i elegant que hauria
hagut de veure
una cosa espantosa, un noi caient del cel,
tenia on anar i va salpar tranquil·lament.»*

Font: La Vanguardia, 20/08/22.

Però on és Ícar en aquest quadre?
Aquí:

Dèdal i Ícar, de Anthony van Dyck (1615-1625)

Aquí Ícar desatenent les indicacions del seu pare, Dèdal.

Descriu el quadre d'Ícar caient al mar i reflexioneu sobre la ignorància i la societat. Per afegir més dades, mireu el titular de la següent notícia publicada el 20 d'agost de 2022:

Els terraplanistes se citen a Menorca en un congrés anunciat a Facebook

D. MARCHENA Barcelona

Les illes Balears acolliran una trobada internacional de terraplanistes, és a dir, de partidaris de la teoria que la terra no és rodona. La notícia del congrés, que tindrà lloc a Menorca el dia 18, ha suscitat un animat debat a les xarxes. La trobada, anuncia-

da a Facebook, segons *Diario de Mallorca*, ha provocat que es reobri un debat encès sobre el terraplanisme.

Molts dels comentaris afegeixen que la tria de Menorca, com la de qualsevol illa, és immillorable per a una reunió d'aquesta mena. Tant si els ponents van amb avió com amb vaixell tindran una ocasió sense compara-

ció per comprovar les seves creences.

Un viatge o amb avió és una bona ocasió per albirar la curvatura de la terra. Però no hi ha pitjor cec que el que no hi ha veure, com per desgràcia va descobrir massa tard el nord-americà Mike Hughes (1995-2020), astronauta aficionat i terraplanista convençut. Per al-

guna estranya raó, al senyor Hughes l'anomenaven *el Boig*. Va morir víctima d'una idea, d'un tràgic accident...

I de la llei de la gravetat. Espanya, que importa tots els programes de telerealtà d'èxit, ja triga a copiar aquesta idea. El Boig participava en un programa de Science Channel (*Science!*), que es podria traduir com: *Voleu volar a l'espai? Feu-vos el vostre propi coet!*

Mike Hughes va acceptar el repte i en va construir un al pati de casa seva. A més de participar en el programa volia volar

prou alt per fer fotos de la terra i demostrar que totes les que en mostren la curvatura estan falses. Malaauradament, el seu artefacte casolà es va enlairar bé, va volar millor i va aterrar de la pitjor manera: es va estavellar i va causar la mort del seu únic i incrèdul ocupant.

De res no serveixen les evidències científiques ni el sacrifici d'apòstols com el Boig. Internet ha donat ales a una legió de persones que accepten que la realitat no és com la veiem. Atenció, terraplanistes: pròxima parada, Menorca. ●

Preguntes guia per al diàleg socràtic:

Respon, argumenta, posa un exemple i relaciona la resposta amb altres coneixements.

- **Què fan els personatges del quadre mentre Ícar s'està ofegant?**
- **Què passa amb el vaixell segons el poema?**
- **Som una societat que seguim amb la nostra vida mentre la gent s'ofega?**
- **La ignorància vers el que passa és l'origen del mal?**
- **D'alguna forma, Ícar s'ho ha buscat?**
- **Què ha fet caure a Ícar, el sol o la ignorància?**
- **Ícar representa un fill adolescent?**
- **Ignorar les advertències us ha portat alguna conseqüència negativa alguna vegada? I positiva?**
- **Si tenim tantes evidències del contrari, per què hi ha gent que creu que la terra és plana?**
- **Ser un ignorant no és rellevant per viure? No ens importa?**
- **Un terraplanista no podrà fer mai la volta al món?**
- **Ser un ignorant està de moda?**
- **Aniries a un congrés per afirmar que hi ha un complot mundial que ens intenta convèncer, no sé per quines raons, que la terra és esfèrica quan és evidentment plana?**
- **A la pel·lícula còmica dels Monty Python *Els cavallers de la taula quadrada*, El rei Artús demana a Sir Bedivere que, si us plau, li torni a explicar els arguments de com ha arribat a la conclusió que la terra té forma de plàtan. Molts filòsofs grecs, el s. VI aC, ja afirmaven que era rodona. En realitat està lleugerament ovalada... Quin interès hi ha per tornar a les creences de l'Edat Mitjana?**
- **Si tenim el coneixement a l'abast, per què l'ignorem amb tanta freqüència?**
- **Què t'ha ensenyat el mite d'Ícar?**

**ENSENYAMENT 30: AIXÒ ÉS ANTINATURAL!!!
ALLÒ NATURAL ÉS ALLÒ CORRECTE?
(1 AAM/2SJD/3SEA)**

Llegeix:

Mentre es preparava una tassa amb una mica de llet de vaca, el Sr. Miquel va treure de l'embolcall de plàstic una càpsula de cafè i la va posar a la màquina Superexpresso. El Sr. Miquel estava esgarrifat amb la llibertat sexual d'avui dia.

— Això és antinatural! —exclamava.

Com cada matí, llegia els seus tres diaris. Li agradava estar

informat. Segons sembla, la celebració del dia de l'orgull havia col·lapsat la ciutat.

— Si tothom fes igual, la raça humana s'extingiria... Ja veus! Això no és natural.

El Sr. Miquel no es parlava amb la seva filla des de feia 15 anys. Susanna se n'havia anat a viure amb el nuvi sense estar casats. Quina vergonya! «Temps moderns», deia. Però el pit li cremava per dins. «Encara sort que no ha sortit com aquestes boges», pensava mentre veia aquelles fotografies *escandaloses* al diari. «Això no és normal.»

Teoria:

G. E. Moore va fer veure que molts filòsofs cometien la **fal·làcia naturalista**. (*fal·làcia* és argument fals però que sembla veritat). A la natura no hi ha bé ni mal, diu Moore. La moral és qüestió de lògica i intuïció. La moral és cultural, no és natural. Si fos totalment natural, com s'entén que segons les diferents societats i cultures els béns i els mals no siguin sempre els mateixos? La violència i l'agressivitat són naturals, són bones, doncs, per aquest motiu? Intentar l'aparellament sexual és natural, és bo moralment?

Preguntes guia per al diàleg socràtic:

Respon, argumenta, posa un exemple i relaciona la resposta amb altres coneixements.

- **Quines coses fa el Sr. Miquel que no són naturals en el seu dia a dia?**
- **Què és allò normal? Quines coses fem a la societat que siguin naturals i, per tant, «bones» (segons el raonament del Sr. Miquel, és clar)?**
- **Què passa si la majoria s'equivoca?**
- **Allò normal pot canviar i deixar de ser-ho?**
- **La normalitat és el contrari de la llibertat? Si reclamem ser lliures, per què critiquem aquell que ho és?**
- **La llibertat té límits? Quins?**
- **Podem fer tot el que vulguem, si no, no és llibertat?**
- **Quines coses que són naturals no serien considerades bones segons la nostra moral?**
- **Un tigre pot ser dolent? Un virus és dolent?**
- **Quines coses no són naturals que considerem bones?**
- **L'espècie humana està en perill d'extinció per culpa de la llibertat en les nostres identitats sexuals? És un bon argument?**
- **El menjar natural és millor que el processat? Sabem les conseqüències mediambientals de la nostra alimentació?**
- **Els drets són naturals o culturals? Estar viu et dona dret a la vida? Deixem de fumigar els camps?**
- **La naturalesa no és bona ni dolenta, però és un bé en si mateix?**
- **Què volen dir les paraules *ecologia* i *economia* (si *eco-* (*oikos*)= *llar/casa*; *logos* = *raó/estudi/ordre*; *nomos* = *regla/llei*)?**
- **Què és més important, l'economia o l'ecologia?**
- **Tenim una veritable llibertat en les nostres identitats sexuals?**
- **Què opines de la següent frase: «fes el que vulguis, sense fer mal a ningú»? Però el Sr. Miquel té un “mal” en el pit per això que ha fet la seva filla..., què hauria d'haver fet la seva filla? Casar-se?**

Dia:	
Trimestre:	
Grup:	

	COMUNICACIÓ ORAL/PARTICIPACIÓ	ARGUMENTACIÓ	EXEMPLES	RELACIÓ	
	5 punts	3 punts	1 punt	1 punt	
	Expressa les seves idees clarament i es fa entendre. S'esforça perquè la comunicació arribi a tota la classe.	Els arguments que utilitza són coherents i raonables. La seva tesi està ben fonamentada.	Posa exemples coherents amb allò que s'està defensant.	Relaciona coherentment el seu discurs (o d'algué altre) amb continguts donats a classe i/o temes socials, polítics, històrics i/o culturals.	TOTAL
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					

ENSENYAMENT 31: LA SOSTENIBILITAT HUMANA (2SJD/3SEA)

Llegeix:

L'empresari Sandro Marçall és un home amb valors de sostenibilitat. La seva empresa té molt en compte el medi ambient. Treballen amb material reciclat i això ho deixen ben clar a la seva publicitat. Utilitzen panels solars d'on reben gran part de la seva energia per a la producció. La matèria primera és natural: extreuen de les plantes, de cultiu ecològic, olis i pigments naturals. No fan servir plàstics i venen el seu producte a granel. Han fabricat recipients a base de cel·lulosa i patata biodegradables com

a contenidors dels seus productes i fan ús de pots de vidre reciclat. Els treballadors de la seva empresa són joves compromesos, però cobren poc perquè els beneficis són limitats. Treballen més hores de les que els hi paguen. Alguns no tenen papers i treballen en negre.

Aquests cobren una mica menys que la resta. No es poden queixar. «Sort de gent com jo que s'arrisca i els hi dona treball», diu de tant en tant Sandro orgullós. Part de la

matèria primera, però, ve d'algun país no gaire proper on les condicions laborals són molt dolentes. No poden comprar una altra, perquè els números no sortirien. La setmana passada en Sandro va despatxar a dues treballadores que protestaven pels horaris abusius. Teniu poca «consciència ecològica», els va etzibar.

Reflexiona:

Amb el valor de la sostenibilitat alguns tenim present la fragilitat de la natura i tractem de no excedir-nos en la seva explotació per no fer-la malbé. Però com tractem a les persones... això és una altra qüestió.

Hi ha empreses que concilien la vida familiar, l'economia i l'ecologia ambiental. El restaurant MAAI, per exemple, fa horari de 9 a 16 h de dilluns a divendres i utilitza un producte 90% ecològic i de km0. És una nova filosofia sostenible amb el món i amb les persones que hi vivim.

Preguntes guia per al diàleg socràtic:

Respon, argumenta, posa un exemple i relaciona la resposta amb altres coneixements.

- **Es pot ser ecologista i tractar malament a les persones?**
- **Cuidar les persones és cuidar la natura?**
- **Tenir temps lliure té pocs beneficis econòmics?**
- **Et fa ràbia no poder anar al restaurant MAAI aquest cap de setmana (si és que t'agradés molt, és clar)?**
- **Us agrada anar als llocs i que sempre estiguin oberts?**
- **Hauríem d'obrir els comerços cada dia de la setmana?**
- **Què passaria si tot estigués tancat els dissabtes i diumenges? Us semblaria bé?**
- **Tractem bé les professores i els professors?**
- **Les professores i els professors tracten bé l'alumnat?**
- **Ens tractem bé entre nosaltres?**
- **Cada vegada estem més ocupats?**
- **Tenim cura de les emocions de tothom?**
- **Et sembla ecològic que cobrin diners per les bosses de plàstic?**
- **Volem semblar ecològics o ho som? Mira aquest vídeo:**

- **Què en penses?**
- **Faries el repte?**

RÚBRICA AVALUACIÓ ÀREA : PARTICIPACIÓ I REFLEXIÓ

CULTURA I VALORS ÈTICS

Dia:	
Trimestre:	
Grup:	

	COMUNICACIÓ ORAL/PARTICIPACIÓ	ARGUMENTACIÓ	EXEMPLES	RELACIÓ	
	5 punts	3 punts	1 punt	1 punt	
	Expressa les seves idees clarament i es fa entendre. S'esforça perquè la comunicació arribi a tota la classe.	Els arguments que utilitza són coherents i raonables. La seva tesi està ben fonamentada.	Posa exemples coherents amb allò que s'està defensant.	Relaciona coherentment el seu discurs (o d'algú altre) amb continguts donats a classe i/o temes socials, polítics, històrics i/o culturals.	TOTAL
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					

**ENSENYAMENT 32: LA RETROSPECCIÓ
(1AAM/2SJD/3SEA/4EE)**

Autoavaluació de l'alumnat

Autoavaluació de la participació i de l'actitud davant els diàlegs fets a classe

Llegeix amb atenció totes les qüestions i dona't una estoneta per pensar, és millor fer-ho a poc a poc. Després, marca amb color l'ítem que correspongui.

1. Ajudo a crear un bon clima per pensar i dialogar a les sessions d'ètica?

Sempre	Moltes vegades	De vegades	Quasi mai / Mai
--------	----------------	------------	-----------------

Com ho saps o en què ho notes?

.....

2. Quin és el meu nivell de participació en els diàlegs fets a classe (entenent que participar no vol dir *només* parlar, sinó estar atent/a, seguir els diàlegs, pensar en allò del qual s'està parlant, etc.)?

Baix	Mitjà	Alt
------	-------	-----

3. Intento participar d'una manera curiosa amb els altres?

Sempre	Moltes vegades	De vegades	Quasi mai / Mai
--------	----------------	------------	-----------------

4. He après a escoltar millor a companyes i companys? Com ho saps o en què ho notes?

.....

6. Tinc en compte les idees dels companys/es quan penso en les meves?

Sempre	Em costa una mica	Mai
--------	-------------------	-----

Com ho saps o en què ho notes?

.....

7. Dono raons de les meves opinions? Justifico les meves opinions amb bones raons?

Sempre	Em costa una mica	Mai
--------	-------------------	-----

Com ho saps o en què ho notes?

.....

8. Demano bones raons als meus companys i companyes?

Sempre	Moltes vegades	De vegades	Quasi mai / Mai
--------	----------------	------------	-----------------

Com ho saps o en què ho notes?

.....

Què he après a *Cultura i Valors Ètics*?